

BOLONJSKA

Gdje je Geodetski fakultet? Prostorne (geografske) koordinate našeg Fakulteta su poznate. No kada pokušamo odrediti vremenske koordinate, tu nastaje problem. *Kada* je naš Fakultet? Pet godina nakon ulaska u treće tisućljeće, dakle, vrijeme koje je dovoljno da se upiše i završi studij na Geodetskom fakultetu, naš Fakultet se još uvijek nalazi u 20. stoljeću, a po nekima i u 19. stoljeću. Zašto Geodetski fakultet ustrajno odbija prihvatiti moderne koncepte i uzdignuti se na višu razinu gdje mu je i mjesto, ostaje otvorenim pitanjem. Dosadašnji studijski program, opterećen brojnim dupliciranjem sadržaja i metodama od isključivo povijesnog značaja, zastario je i treba doživjeti radikalne promjene. Bolonjski procesi su pravi povod za to.

Bolonjska deklaracija je pravni akt kojim se Hrvatska još u svibnju 2001. godine obvezala reformirati visoko školstvo kako bi se približili europskom modelu. Po novom programu, budući studenti na našim sveučilištima već će nakon tri godine moći dobiti diplomu prvostupnika i steći titulu B.Sc. (Bachelor of Science). Izaberu li daljnji tijekom školovanja, trebat će im još dvije godine da završe diplomski studij i steknu titulu M.Sc. (Master of Science). Kome žed za znanjem bude i dalje neutaživa, imat će priliku nastaviti školovanje na doktorskom studiju te nakon još tri godine, znači ukupno osam, doktorirati. Jasno su vidljive prednosti koje nam Bolonjski procesi donose. Smanjit će se broj studenata koji se ispisuju s fakulteta jer će mnogi ipak uvidjeti da se vrijedi potruditi i završiti tih šest semestara kako bi se stekla bar nekakva diploma. Doktorat više neće biti povlastica onih kojima je to plaćeno jer je tri godine budućeg doktorskog studija puno lakše osobno platiti nego dosadašnjih šest. Nadalje, razina kvalitete koju će naši studiji ponuditi biti će puno bliža 21. st. nego dobu cara Franje Josipa. Što se tiče tehničkih koncepata, sve izgleda sjajno.

Ali treba pričekati s oduševljenjem jer je poznato koliko je velika autonomija koju profesori uživaju na hrvatskim sveučilištima pa će biti zanimljivo vidjeti koliko će vremena zaista proteći dok budemo mogli sa sigurnošću reći da smo se približili standardima europskih sveučilišta.

Geodezija je, kao geoznanost široka disciplina i ulazi u mnoga područja. Kada bi se na akademskoj razini analizirala u najsitnije detalje svaka tema koja ima veze s geodezijom, moglo bi se napraviti konačno mnogo studijskih programa na Geodetskom fakultetu. No, samo nekoliko takvih programa je dobro, a samo jedan je najbolji. Upravo sa željom da se napravi što bolji program, Dekanovo povjerenstvo za studijske programe krenulo je na dvodnevni radni vikend u Tuheljske toplice. To Povjerenstvo se sastojalo od 12 članova, po dva profesora kao predstavnici svih pet zavoda i dva predstavnika studenata. Uz tadašnjeg predsjednika Studentskog zbora Antu Tandaruu, imao sam čast sudjelovati u kreiranju novog studijskog programa pa mogu vjerodostojno prenijeti impresije sa sjednice Povjerenstva.

Dakle, dosadašnji studijski program koji traje 9 semestara trebalo je pretvoriti u studij 3+2 koji traje 10 semestara. Dva su scenarija moguća za ovakvu reformu: ostaviti sve kako jest uz neke manje «kozmetičke» promjene ili korjenito promijeniti studijski program što znači izbaciti zastarjele sadržaje i otvoriti prostor za nove. Izabrana je ova druga varijanta. U Tuheljskim toplicama, gdje se Povjerenstvo povuklo u dvodnevnu izolaciju u cilju izbjegavanja raznoraznih pritisaka sa strane, sastavljen je *katalog znanja* iz područja geodezije i geoinformatike. Općenito, katalog znanja (*body of knowledge*) sastoji se od područja (*knowledge areas*), a područja se dijele na teme (*topics*). Iz tema se naprave kolegiji i tek se na kraju procesa bira najkompetentniji profesor za svaki predmet. Dakle, to je pristup koji je suprotan od dosadašnjeg, kada je svaki profesor autonomno odlučivao koje i koliko će predmeta predavati te koji će u njima sadržaj ponuditi. Za razliku od toga, Povjerenstvo je zajednički sastavilo teme iz kataloga znanja, te okvirno sadržaj budućih predmeta da bi se na taj način izbjeglo dupliciranje. Što se tiče usmjerenja novog studija, bile su tri varijante: ostati na dosadašnja tri, proširiti ih na četiri, da bi se na kraju odlučilo za dva usmjerenja: geodezija i geoinformatika. Katalog znanja je sastavljen konsenzusom, tako da niti jedna tema tamo nije dospjela preglasavanjem. Drugim riječima, ponekih nesuglasica je bilo, ali sve su prevladane dogovorom i određenim ustupcima. Unatoč tome što je većinu odluka Povjerenstvo donijelo jednoglasno, a neke zajedničkim konsenzusom, ipak je rad Povjerenstva na Fakultetu svakodnevno trpio kritike.

Naime, svi profesori (ili barem velika većina) koji nisu bili članovi Povjerenstva su se osjećali ugroženim te su pokušali utjecati na sam rad Povjerenstva, bilo preko kolega iz svojih zavoda, bilo individualno preko dekana ili prodekana za nastavu. Povjerenstvo nije imalo puno vremena da donese na svijet novi program (cca. tri tjedna), a taj ionako kratak vremenski rok bio je skraćen jer se puno vremena moralo potrošiti na svačije kritike i sugestije. Sve, ali ama baš sve primjedbe bile su prodiskutirane, te bi se uvijek donijela jednoglasna objektivna odluka o prihvaćanju ili

DEKLARACIJA

neprihvaćanju pojedine primjedbe. Naravno da se to odrazilo na kvalitetu programa, jer se od prvotnog koncepta «složimo program koji geodezija zaslužuje» prešlo na koncept «složimo što možemo» jer je vremenski i zakonski rok bio 15. ožujak 2005. Mišljenja sam da glavni uzrok tih razilaženja u stavovima vuče korijene iz nesređenog stanja u katastru. Naime, umjesto da naš Fakultet bude lučonoša, onaj koji donosi svjetlo spoznaje u ovoj magli u koju je zapalo cijelo naše gospodarstvo, pa tako i geodezija kao struka, Geodetski fakultet djeluje i obrazuje buduće inženjere da budu servis struci. Zašto učiti nove i pametne stvari, koje su u Europi normalne već odavno, kad možemo godinama slušati iste priče samo zato jer je tržište u kaosu pa je bolje pripremiti studente za taj kaos umjesto za bolje sutra koje će neupitno doći? Iako veliki postotak naših Katastarskih ureda radi na zastarjelim, prastarim principima, pitam se dokle će Geodetski fakultet na svom studiju nuditi takve sadržaje? Jer ako to sada i je nužda, treba postaviti granicu do kada će se takve stvari predavati. Hoćemo li čekati da 50% katastarsa prijeđe na digitalni način rada? 80%? Ili ćemo čekati sve dok zadnji katastar u nekoj našoj prelijepoj zabiti kompletno zamijeni analogni način rada sa digitalnim?

No, da se ne bi insinuiralo da autor ovoga teksta ima nešto protiv profesora koji nisu bili članovi Povjerenstva, nakon poduzetog razmišljanja moram opravdati ovakve postupke. U ljudskoj je prirodi da se prvo bori za vlastitu egzistenciju pa tek onda spašava svijet. Iako je u više navrata na Povjerenstvu jednoglasno i neupitno dogovoreno da svaki profesor, od docenta pa naviše, mora dobiti minimalno po jedan predmet na preddiplomskom i diplomskom studiju, ipak je i dalje bila prisutna strepnja od gubitka radnog mjesta. Ta strepnja je opravdana jer se ljudi uglavnom boje onoga što ne razumiju. Isto tako je dogovoreno da profesori smiju predavati maksimalno po dva kolegija na preddiplomskom i diplomskom studiju. To znači da više neće biti tolikih razlika među profesorima te da će svima, bez izuzetaka, biti smanjena satnica. Isto tako, bilo je dosta onih koji misle da znaju više od 12 ljudi. Opet opravdano, jer ako predajete neki predmet 20 godina onda je normalno da vjerujete da je jedino vaše mišljenje o tom kolegiju relevantno. Ironično je zapravo da kada je nas 12 krenulo u Tuheljske toplice, malo tko je vjerovao da ćemo se složiti oko bilo čega, a kamoli složiti novi studijski program. No tamo sam vidio volju kod tih profesora kakvu nisam vidio u cijelom svom studiranju i to je jedan od rijetkih trenutaka u mom životu kada sam se zbilja ponosio što su ti ljudi moji profesori. Svi pritisci koji su dolazili sa strane samo su ujedinili Povjerenstvo i učinili ga odlučnijim da uspije u svome naumu. Uzevši u obzir sve aspekte, vjerujem da bi gotovo svatko postupio slično u takvoj situaciji te zato mislim da je ovaj program koji je Povjerenstvo donijelo, a Fakultetsko vijeće odobrilo, sigurno značajan iskorak u blisku budućnost.

Moram pohvaliti sve profesore koji su sudjelovali u radu Povjerenstva, jer im zaista nije bilo lako. Budimo realni, ipak su oni kao predstavnici svojih zavoda bili pod pritiskom da brane interese tih zavoda, a morali su istovremeno razmišljati o novom, boljem studijskom programu koji zahtijeva nužne rezove satnice i sadržaja. Iako su svi podjednako sudjelovali u radu Povjerenstva, najveći teret pao je na dekana Kapovića i prodekana za nastavu Lapainea. Najveća odgovornost bila je na dekane Kapoviću kao čelnoj osobi Fakulteta i uz sve obveze koje idu s tom funkcijom imao je strpljenja saslušati brojne prijedloge koji su dolazili od ostalih profesora. Prodekan Lapaine bio je zadužen za raspored predmeta po semestrima novih studijskih programa. Kako je Povjerenstvo bilo u cajtnotu od samog početka, prodekan je morao u zadnja dva dana pregledati sadržaje svih predmeta, te sastaviti konačan raspored za preddiplomski i diplomski studij. U svakom slučaju, ni Sizif se ne bi mijenjao za taj posao.

Kakav je ovaj novi studijski program, samo će vrijeme pokazati. Neke mane koje ovaj program ima će se riješiti u hodu, dok će ostale riješiti sljedeća reforma. Ono što je bitno za studente koji dolaze je neosporna činjenica da će imati bolji studij nego što sam ja imao. Iako ukupna slika koju studenti imaju o svojim profesorima i nije tako ružičasta, ono što sam ja vidio u radu Povjerenstva probudilo mi je nadu da će ipak stvari na mom Fakultetu biti sređene... Jednog dana. Većina naših profesora uvidjela je potrebu za unutarnjom kontrolom, tako da ne bi više smjelo biti tolike nedodirljivosti kao i dosada. Na Fakultetskom vijeću donesena je odluka da u roku od 12 mjeseci za svako predavanje mora biti napravljena prezentacija u ppt ili pdf formatu i objavljena na internetu da bude transparentna i dostupna svima. Isto tako, u Tuhelju smo se svi jednoglasno složili da se sve metode koje imaju isključivo povijesni značaj ne smiju pojaviti u obliku ispitnog pitanja. Nikad više. Dakle, ako padnete zbog nečega što se više odavno ne koristi, slobodno se pozovite na ovaj tekst. Dat ću vam imena svih onih koji su jednoglasno pristali na to. Pa neka me tuže za klevetu.

Duško Romac